

Motion till riksdagen 2005/06:Ub541

av Kent Härstedt (s)

Simkunnighet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om simkunnighet.

Motivering

Efter trafikolyckorna är badolyckorna den vanligaste olycksfallsorsaken bland barn. Varje år drunknar också flera barn – drunkning är den tredje vanligaste dödsorsaken efter trafikolyckor och självtillfogad skada bland barn och unga. Drunkningsolyckor sker under alla årstider och såväl inomhus som utomhus. Många av dessa tragiska olyckor hade sannolikt kunnat undvikas om simundervisningen vid landets skolor varit bättre. Många föräldrar litar på att barn får den simundervisning i skolan som de behöver för att kunna bada tryggt och säkert – i synnerhet som detta finns formulerat i läroplanen. Men verkligheten ser annorlunda ut. En tillsyn som nyligen gjorts av Skolverket om simkunnighet bland barn visar att över 7 000 elever i årskurs 5 inte kan simma. Tillsynen omfattar alla elever i årskurs 5 i såväl de fristående som de kommunala skolorna i landet. I kursplanen för ämnet idrott och hälsa i grundskolan framgår det att simkunnighet är en baskunskap i säkerhet som varje barn i Sverige har rätt att få möjlighet att lära sig. Det är kommunerna och huvudmännen för de fristående skolorna som ansvarar för att kursplanen följs och således för att alla barn ges möjlighet att lära sig simma. Det skiljer sig dock åt mellan skolor i fråga om att lära ut simkunnighet till eleverna. På vissa skolor är simundervisningen direkt undermålig eller saknas helt. Som exempel har Skolverket riktat kritik mot 14 % av kommunerna och 3 % av de fristående skolorna därför att de inte undervisat eleverna i simning på skoltid. Skolverket har riktat kritik mot 26 % av kommunerna och 7 % av de fristående skolorna därför att de inte gett eleverna förutsättningar att praktiskt lära sig hur man hanterar nödsituationer vid vatten.

Tidigare undersökningar gjorda av Svenska Livräddningssällskapet (SLS) har visat på liknande brister i simkunskap: som exempel kan nämnas att man i

Fel! Okänt namn på

dessa undersökningar konstaterade att 30 % av barnen i årskurs ett till tre inte kunde simma 25 meter! Många badrelaterade olyckor hade sannolikt inte skett om barnen hade fått den simundervisning de har rätt till genom skolan. De som är insatta i ämnet säger t.ex. att hälften av de tillbud som drabbar barn under 14 år i svenska simhallar hade kunnat undvikas genom förebyggande åtgärder som information och utökad utbildning.

Simundervisningen är fortfarande en klassfråga. Det är främst barn i låginkomstområden och områden med hög invandratäthet som har dåliga simkunskaper. Det är samma barn som idag har sämst förutsättningar inom övrig utbildning. För dessa grupper är skolan många gånger den enda plats där de kan få de nödvändiga kunskaperna. Kommunerna har ansvar för att alla barn, oavsett var de bor och oavsett deras familjesituation, får den simkunskap de är garanterade genom kursplanen.

Samtidigt behöver kursplanen preciseras. Det finns i dag ingen nationellt fastställd definition av simkunnighet, och det förekommer olika definitioner i olika skolor. Som exempel kan nämnas att man i Skolverkets tillsyn fann att 6 % av kommunerna och 9 % av de fristående skolorna inte hade någon definition av simkunnighet.

SLS definition av simkunnighet motsvarar att man ska kunna falla i vattnet, få huvudet under, ta sig upp och därefter simma 200 meter på djupt vatten, varav 50 meter på rygg. Man ska också veta hur man hjälper någon som råkat i en nödsituation, larma, fria luftvägar och vid behov ge konstgjord andning och därefter placera den skadade i framstupa sidoläge. Denna definition grundar sig på mer än 100 års kunnande i vattensäkerhet och borde vara en rimlig miniminivå för definition av simkunnighet också i den svenska läroplanen.

Barn som har dålig simkunskap utsätter sig för större risker. En bättre simundervisning kan ändra barns säkerhetstänkande. Givetvis har föräldrar ett stort ansvar när det gäller barns säkerhet vid badande, men vi kan heller aldrig acceptera att många olyckor är ett resultat av undermålig simundervisning från skolornas sida. En rimlig början är att regeringen förtydligar läroplanens mål, och samtidigt bör krav ställas på landets skolor att på ett tillfredsställande sätt organisera simundervisning för sina elever. Precis som nollvisioner formuleras inom exempelvis trafiken eller i kampen mot narkotikan borde man formulera en vision inom detta område. Inga barn i Sverige ska behöva drunkna på grund av undermåliga simkunskaper. Att kunna simma är en baskunskap som alla barn har rätt till.

Stockholm den 30 september 2005

Kent Härstedt (s)